sen 10 mynge.

Byxi oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongol YNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei oorgan.

Myneederei noomerte:

Nyxer Manyiilьskiiin doklaad

SSSR-ei texniiçeske tuilaltanuudiiji yzexe dekaada

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Ispaanidaxi baidal.

Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) Paartiiin XVIII sjeezd

BK(в)P-iin XVIII sjeezd deere, IKKI-dexi, BK(в) Paartiiin delegaaciin doklaad

Doklaadçig nyxer Manyiilьski

Kapitaliis oronuuddaxi kommuniis xydeleen *)

1936 ondo bolhon hyylşiin parlaamentska hungaltanuudta tus paartiiin abhan goolosuudai toonь nege xaxad millioon xyrter, t. x. urdaxi hungaltanuudta oroxodoo 90 proceenthee ylyy urgaa. Pariiz ba tereenei şadar gazarnuudaar kompaarti bolbol 60 depytaatska mandaaduudhaa 33 mandaaduudiiji—absoliuutna olonxiinь dailan olhon baina. Tus kompaarti bolbol Pariizska ooblastьdaxi, ilangajaa metaall bolbosoruulagşa promiislennostiiin tomo tomo zavooduud deerexi egeel xysetei paarti myn. Francuuzska kommuniistnuudai xysen bolbol profsojuuzuudta baigaa xydelmerişen maassiin jixe etigel naidabari bejedee abdag baihandanь baina. Ene etigel naidabariiji tedener bolbol profsojuuzuudiiji negedyylxiin tylee, tedeeniiji byxezyylxiin tylee, azalşadai sexe eriltenyydei tylee xoişolongyi temeseheneeree olzo abaa. Antifaşiis xydeleeniiji xygzyylxe zuuraa, Fraanciin KP bolbol eeriingee xydelmerişen angiiin ba eeriingee aradai erxim erxim revoliycioonno tradiicanuudta tulguurilahan baina. Tus paarti bolbol Ispaanska respyyblikede bodoto tuhalamza yzyylxiin tulada ugaa jixe xydelmeri xehen baina.

Nelieed jixe dabşaltiiji **AXŞ-iin kompaarti** tuillahan baina. Proletariaadai angiiin xydeleenei emxidexe jabadaldanь ba byrzyaazna paartinuudhaa tereenei xolboogoo tahalxa jabadaldanь byxii xemzeegeer tuhalxa zuuraa, tus paarti bolbol 20 miangan çleengyydhee 90 mianga xyrteree urgaba. Tereenei urgahan uşaranь xadaa eeriingee jabuulhan xydelmerieer tus paarti bolbol 4 mln. xyrter çleengyydtei baigaa azyiledberiiin profsojuuzuudiiji byxezyylxe jabadalda tuhalaa. Azalai reakcioonno Amerikaanska federaacada xamaadan orodog gurba xaxad millioon xydelmerişedei dunda angiiin temeselei yndehe huuri deere profsojuuzna jediinstviiji hergeen bodxooxiin tylee eseşe-susaşagyi tesemgei xydelmeri jabuulaa. Ene paarti bolbol negritiaanska azalşan maassanuudai dunda, myn baha amerikaanska intelligeenciin erxim tyleelegşedei dunda jixe avtoriteed olzo abhan baina. Yrgen delger demokratiiçeska xydeleende xabaadalgaaraa ba tus xydeleenei xalirgai jabuulgiiji kriitikelheneeree AXŞ-iin KP bolbol ene xydeleeniiji ylemze posleedovatelьne antifaşiis temeselei zam deere tylxin gargahan baina. Tus paartiiin gol şuxala dutuunuudai negeniinь fermeerske maassanuudtai ba fermeerske xydeleentei yşeel hula barisaatai baihan jabadaldanь bolno.

Aangliiin kompaarti bolbol 6 mianganhaa 18 miangan çleengyyd xyrter eeriingee zergenyydei medeeze çleenske yseltiiji tuillaba; profsojuuzuudta ba leiboriistska paarti dotor tereenei vlijaani jixedebe. Leiboriistska paartida oroxo tuxai Aangliiin kompaartiiin duradxalanь leiboriistska xytelberieer buruuşaagdan zailuulagdahan baigaaşji haa niutaguuddaxi 1400 profsojuuzna ba leiboriistska organizaacanuudaar demzegdehen baigaa. Aanglida aradai froont baiguulxiin tylee jabuulhan kampaaninь yşee jixe ootklig olbo. Kriippsiin memoraandym xadaa xedexen yderei turşa soo, aradai froontiin aşag tuhadaa 250 miangan gar tabilganuudiiji sugluulhan baina.

Tiigebeşji, angliiiska Kompaarti bolbol iimenyyd amzaltanuudtai baibaşji, kominteerniin egeel geegdengi seekcenyydei negeni bolno, uşaranь, Ispaanska respyyblikede blokaada xexe gehen angliiiska reaakciin poliitikiiji sag soonь eehediingee xydeleegeer tahalza şadaagyin tylee ton jixe xariuusalgatai baigaa Aangliiin xydelmerişen angiiin gol sloinuudta nebteren orozo şadaagyi baina.

Profsojuuzuud dotor xydelmeri haizaruulhanaigaa, jediiine ba aradai froontiin tylee temeseleigee, ispaanska aradta tuhalxa xeregte gargahan aktiivnostiiingaa rezylьtaadta byxii **legaalьna kompaartinuud** uragşaa dabşahan bainad. Iigeze, zişeenь, Kanaadiin KP bolbol 8 mianganhaa 18 xyrter; Kybaagai KP 3 mianganhaa 23 mianga xyrter; Meeksikiin KP 2 mianganhaa 30 mianga xyrter; Şveeciin KP 8 mianganhaa 19 mianga xyrter; Daaniiin KP 3 mianganhaa 9 mianga xyrter urgaa. Niitenacionaalьna antiimperialiis froontiin xydeleende aktiivnaar orolsozo ba maassanuudtai xamta demokratiiçeska erxenyyd ba syleenyydei zarim xubi tediijişji dailan abza şadagdahan tere koloniaalьna oronuuddaxi zarim xedii kompaartinuud urgan garba. Podpoolьdo oroxo boltoroo 60 miangan çleengyydtei baihan Çeexo-Slovaakiiin kompaarti bolbol yngerhen yje soo legaalьna bişe bolhon baina. Tus paarti bolbol myneeş yjede podpooliiin ysloovinuudta eeriingee aktiiviiji ba gol çleenske maassajaa zandanь yleeze şadaa.

Faşiis diktatuuriin oronuuddaxi, ilangajaa Germaani, Japoon ba Itaalidaxi kommuniis xydeleende xyndenyyd soxiltonuud xegdehen baigaa. Byrzyazii bolbol xeden arbaad miangan kommuniistnuudiiji tyrmenyyd ba konclaagerьnuudta xajan xaaza, syydleze ba syydgyigeerş saazalza, ugluu bulanai saan haa buudan alaza baina. Byrzyazii bolbol xydelmerişediiji bairanuudtanь, xydelze baidag predprijaatinuudtanь, xyseeree yldeze oruulxa geze zabdan baidag faşiis organizaacanuudta myşxelge myrdelgiin sisteemeer orioon boodog baina. Xydelmerişediiji gyrenei „izmeenede" gemneze, byrzyazii bolbol faşiis xara hanaltaniiji tedeenei urdahaa esergyy xorolxon tuxiradag baina.

Ede oronuudta kommuniistnuud xaişan geze xydelmerileze bainab? Totalitaarna faşiis diktatuuriin ysloovinuudta deerehee doro xyrteree centralizoovanno partiiina organizaaca baiguulxanь tedeende berxetei baina. Edener bolbol beje bejejee yninhee xoişo tanilsadag, beje bejedee etigen naidaxa zangilaagaar barisaldahan, xynyydhee byridhen gryyppenyydei asa halaa bolhon seetь baiguuldag baina. Iimenyyd gryyppenyyd xeden zuugaad bii. Edenerenь haisa konspiriirovenne, xydelesetei solbon ba ujan nugarxai. Edeneriiji poliiciin onozo barixanь ton berxetei. Ede gryyppenyyd bolbol eehediingee gernyydte, kvartaalnuudta ba raioonuudta busalama jabuulgajaa xygzyyleze baidag baina. Kommuniistnuud, saaşanь, predprijaatinuud deegyyr xydelmerileze baidag. Tedenerei aktiivna xydelmeriiin aşaar Germaanidaşji, Itaalidaşji faabrikanuud ba zavooduud deegyyr faşiistnuudai vlijaaniiji olon abza şadaagyi. Kommuniistnuud, esestee, azalşadai dunda xydelmeri jabuulxiin tulada maassova faşiis organizaacanuudiiji aşaglan xeregledeg baina.

Tus paartiiin voozdь nyx. Teelьmanei zurgaadaxi zilee faşiis tyrme soo zobozo tuliza baibaşji haanь, podpooliiin tulai xynde xyşer ysloovinuudtai baibaşji haa, germaanska kompaarti bolbol eeriingee organizaaciiji zandanь yleeze şadaa. Tus paarti bolbol Germaanida maassova politiiçeske xydelmeri jabuulza baigaa ton gansal antifaşiis paarti myn (**Nerjeme aplodismeentnyyd**).

Gebeşji, gemşel bolxodoo, tus paarti bolbol faşiis rezIim tyrgeneer ba xyngeneer xymerixe aabza geze bodomzolozo, urdanь bii baihan maassova xyseneingee elьbi doro danş udaan baişoo. Hyyldenь, tus paartiiin şinedxegden baiguulagdaad baixada, proletarska xysenyydiiji sugluulxa ba tedeeneigee organizaacanuudiiji batazuulxa, yni udaan jabuulxa ba şarmaisatai xydelmeriiin xaraa abxada, germaanska zarim xeden kommuniistnuud nygee teeşee xalьtirahan baina. Ede kommuniistnuud bolbol faşiis rezIimde maassanuudai duragyidelgiin urgan delgereze baigaa xurdan tyrgen teempiiji xysed bodozo yzeegyi ba Germaanida hyylei xeden haranuud soo yzegdeze baigaa antifaşiis nastrojeeninyydei urgaltada gente deeree ortoşohon baigaa.

Japoonoi KP bolbol japoonsko faşiis vojeenşçiniin bulimtaralgata plaanuudta esergyy temeselei tradiicatai baina. Tus paarti bolbol dainda esergyy demonstraaca, staaçkanuudiiji yiledze, soldaaduud ba moriaaguudiiji organizovaalan, Manzuurta japoonsko imperialiistnuudai symeren orohon jabadalda esergyy temesehen baina. 1937 onhoo, Xitadta japoonsko imperialiistnuudai şineer symeren oroxo saghaa xoişo, tus paarti bolbol intensiivne antivojeenne xydelmeri jabuulza, şoviniizmiin urdahaa esergyy temesehen, mobilizovaalagdagşadai ger bylenerte tuhalaxa yrgen jixe kampaani organizovaalhan, Xitadhaa japoonsko aarmiiiji gedergenь duudaza asarxa erilte tabihan, aradai froontiin tylee xydeleenei xydelxe xyseniinь bolhon baigaa. Galzuu terroorol bolhoor baitar, niuur xarangyi tus paarti bolbol eeriingee maassova vlijaanihaa toogoi urgaltaar xolo geegdehenşji haanь, maassanuudtaigaa xolboogoo zandanь yleeze şadahan baina.

Italьjaanska kompaartiiin jixe hulabtariiji temdeglexe xeregtei baina. Faşiis diktatuuriin togtozo baihan yni udaan zilnyyd soo tus paarti bolbol byxe bexi legaalьna bişe organizaaciiji emxidxen sugluulza, faşiis profsojuuzuud ba bişe bişe maassova faşiis organizaacanuudta serьjoozno xydelmeri delgeryylze, urgaza baigaa zaluu yjetenei nelieed jixenxi sloinuudiiji faşiizmiin vlijaani dorohoo hugara tatan gargaza şadaagyi. Faşiizm xadaa gansaxan le dainda diildeheneigee itoogto xymerin unaxa jym gehen zarim xedii italьjaanska kommuniistnuudai ystanoovkanь bolbol xereg deeree opportuniis passiivnostijaa xalxalan baina. Eneegeer le nelieed jixenxi zergedee tus paarti bolbol, Abissiini ba Ispaanida jabuulhan italьjaanska faşiizmiin dainda, xede xeden stixiiine maassova vestypleeninyydeer eeriingee medyyleliiji xaruulhan, maassanuudai duragyidelgiiji tolgoilon abza şadaagyi baihanь tailbarilagdana.

Itaaliiin KP-da tad heerge, Itaalida oroxodoo, faşiis diktatuuriin nelieed xozom togtohon, bişiixan oronuudta jabuulgajaa xeze baigaa xeden olon paartinuud bii, edener bolbol eehediingee bojevoi aktiivnostiiin aşaar legaalьna bişe kompaartinuudai dunda tyryyşiin huurinuudai negende garza jirehen baina. Bidener bolbol dytiin Vostoog uruu germaanska faşiizmiin nebteren oroxo zamuud deegyyr baidag oronuudta xydelmerileze baigaa zarim xeden paartinuudiiji xaraada abza xelenebdi.

Kommuniis xydeleenei zergenyydte eehediingee provokaatornuud ba şpioonguudiiji oloor elьgeexiiji oroldozo baidag faşiis razveedkanyydei zadagairuulgiin xydelmeri tus xydeleende jixe xoro xyrgedeg baina. Japoondo hyylei arban zil soo 60 miangan kommuniistnuud arestovaalagdahan, 1934 onhoo xoişo tus kompaartiiin Centraalьna Komiteedei dyrben sostaav xydelmerihee gargagdahan baina. Faşiis razveedkanyydte Troocki ba trockiistnuud tuhalana. Poolьşodo, Itaalida, Japoondo ba Germaanida oxraankanuud bolbol arestoovanno kommuniistnuudiiji zadagairuulxiin zoriIgoor Troockiin buzar bulai literatyyrne beelzehiiji yrgeneer xeregleze baidag baina. Faşiis razveedkanyydei daalgabarinuudaar trockiistnuud bolbol aradai froontiin ba nacionaalьno-syleeleltiin xydeleenei organizaacanuudta dotorhoonь tehelen zadalxiin tulada şurgan orodog baina.

Japoondo trockiistnuudiiji „oxraankiin uurag tarxiiin treest" geze nereldeg. Tedener bolbol poliicaar speciaalьna organizovaalagdahan hurguulinuudta japoonsko şpioonguudiiji kommuniis ba xydelmerişenei xydeleende esergyysen temesexe temeselei meetodyydte hurgadag baina. Xitadta trockiistnuud bolbol japoonsko seregei şpioonguud bolzo jabuulga xedeg baina. Tedener tuxai Beipindexi japoonsko razveedkiin naçaalьnig niuusa doklaad soogoo bişehenь:

„Trockiistnuudai gryyppiiji demzexe ba Xitadai eldeb olon gazar niutaguuddaxi tereenei jabuulganь impeeride aşag olzo ba tuha dyxem asarxiin tulada, tus gryyppiin amzaltanuudta tuhalaxa xeregtei, uşaranь xadaa ede xitaduud bolbol oronoi negedeliiji handargaagşad myn bolno. Tedenei xydelmerinь ynder teexnikeer ba uran masterstvoogoor ilgardag baina".

Ispaanida trockiistnuud bolbol—faşiis Germaani ba Itaaliiin razveedçigyyd, temeseze jabaa aradai aarmiiin tiilde kontrrevoliycioonno miateez bodxozo baigaa 5-dugaar koloonniin aagentnuud baina. Xaa xaanagyi trockiistnuud bolbol xydelmerişedei xydeleen dotor faşiis provokaatornuud bolzo, şpioonuud ba diversaantnuud bolzo, SSSR-te esergyysen jabuulgajaa yiledeg baina. Byrzyaazna razveedkanyyd bolbol trockiistnuud ba busa alibyxii faşiis buzar burtaguudiiji, şpioonsko xydelmeri jabuulxiin tulada, emigraantnuud bolgon SSSR-te elьgeeze, yrgeneer xereglene.

Kommuniis xydeleeniiji zadagairuulxiin zoriIgoor faşiis-trockiis şpioonuud bolbol zarim xeden kompaartinuudta „fraakcanuudiiji" ba „gryppiroovkonuudiiji" taraan tarixa, fraakcioonno temesel yydxen gargaxiiji iskyysstvenneer hede oroldozo baigaa. Daisan elemeentnyydeer ylemze jixeer bu zarlagdahan paarti gexede Poolьşiin kompaarti baişoo g be tereenei xytelberide poolьsko faşiizmiin aagentnuud şurga orohon baigaa. Ede muu muuxaitai zuuraldagşad bolbol 192 onoi mai soo Pilsyydskiin faşiis perevoroodiiji demzexe za deere paartiiiji tatan abaaşaxiin hedelge xehen baina. Ene neigee bytexegyidenь, tedener „maida xehen" alduugaa gen şeze, Kominteerniin urda samokriitikiin komeedi tabin na daza, xezee tere yjedee Kominteerniiji lovstoonol, vengeer ke, jygoslaavska paartinuudhaa garhan policeiske „frakci neernyydei" mexelhen şingieer, myn mexelehen baina. Ti Kominteerniin xydelmerilegşedei, gemiinь xadaa angiiin daisa da bejee mexelyylze baihandanь, daisanai maneevriiji s soonь eliryylen gargaagyi jabadaldanь, kompaartinuudiiji da san elemeentnyydeer buzarlaxa jabadalda esergyy xem jabuulganuudiiji abxajaa xozomdohondonь baina.

Angiiin daisanai vrediitelьstviin ba hyidxelei xydelmeri xoişoloонguudiiji likvidaacalxiin tulada kompaartinuud j xeeb? Kompaartinuud bolbol eehediingee zergenyyd s bolьşevig heremzejee xursadxaxa xeregte, trockiis-bux rinska xoro xyneeltediiji syydlehen syydei proceessnyyd yrooguudiiji yrgeneer xereglehen baina. Kompaartinuud bol eehediingee xytelberilexii agtiiviiji şalgaza, politiiçeske yne şe sexe jabadaldaa azag hezeg tyryyldeg elemeentnyyd zailuulhan baina. Kompaartinuud bolbol ilangajaa buzarlagd han legaalьna bişe organizaacanuudiiji taraan tabiza, şine tedeenee formiirovalxa jabadalda exilen orohon baina. Ko paartinuud bolbol faşiis agentuura bolxo, trockiizmiin urda esergyy sag yrgelziin temesel delgeryylze baina.

Daisanai hyidxelei xydelmeritei ba paartiiin hulab zvenoonuudta byrzyaazna ideoloogiin zadagairuulgata vlijaa tai temesexe xeregte şuxaliin şuxala xemzee jabuulganu negeniinь bolbol kompaartinuudai ideine-politiiçeske x zeejinь yrgexe jabadal myn bolno. Xerbee kompaartin bolbol trockiizmiin „xari gyrenyydei razveedovatelьne o ganuudai daalgabarinuudaar jabuulga xeze baidag vredilte nyyd, diversaantnuud, şpioonuud ba aluurşadai xiiirşehen priincibgyi bolşohon baand" bolzo xubilhiijinь obiooron garhan baigaa haanь, enenь xadaa bişe bişe şaltagaanuu xazuugaar myn le kompaartinuudai teoretiiçeske geegdei c rehee bolhon baina.

Kompaartinuudai ene teoretiiçeske geegdeliiji likvidaaxa xeregte, Maarks—Eengelьs—Leenin—Staalinai marksi leniniizmiin klaassiguudiiji xari xelenyyd deegyyr orşuulx ilangajaa olon xelenyyd deegyyr „BK(b) P-iin istooriiin riaangii kyyrsiiji" xeblen gargaxa jabadalnuud tonşji udxaşanartai bolxo baina. „Xuriaangii kyyrsiin" garalgiiji pitaliis oronuudai kommuniistnuud entyziaazmtaigaar ugta baina. Tedener bolbol tus kniige xadaa bideneriiji holiş teoretiiçeske zebsegeer xujaglana geze, tus kniige xa Leenin—Staalinai paartiiin ooped deere, oronoimnai rev cioonno xydeleenei xygzeltiiji, tereenei eere baidalnuu tereenei perspektiivenyydiiji baisaan bodozo yzexe jaba damnai tuhalana geze oilgozo baina.

Xydelmerişenei ba antifaşiis aradai jediine froo taaktikiiji jabuulza baixadanь zarim xeden kompaartinu kapituliaatska elemeentnyydte esergyy temeseliiji balartu budaxa jabadalda, demokratiiçeska gyrenyyd gedegyydei liiiji idealiziirovalxa jabadalda, tedeenei imperialiis xa teriiji buuruulxa jabadalda eeriingee medyyleliiji olzo gaa, baruunai-opportuniis xaraaktertai medeeze tendeence yzegdehen baina. Exilen garzaş baihan yzegdeltei baig, tendeencenyydei yzegdelge bolbol opportuniizmda ese temeseliiji xursadxaxiin zailaşagyi baihan tuxai xeleze b

Profsojuuzuudta kommuniistnuudai xydelmeriiin j xiidee hezeggyi haizarhan ba ene talaar zarim xedii neli amzaltanuudai baihan baibaşji, kompaartinuudai olonxin daa profsojuuzuudta byxe bexi poziicanuudiiji dailan bojevoi profsojuuzna aktiiv emxidxen sugluulza ba prof leende reakcioonno elemeentnyydei vlijaaniiiji likvidiiro yşee şadaagyi.

Kompaartinuud bolbol faşiis demagoogiiin urdahaa gyysen, johotoi gegşeer temeseze yşee huraagyi; Saara, c ig, Sydeetske ooblastьdaxi nacionaalьna asuudalda ne ke faşiizmiin spekyliaaciiji tahasoxizo şadaagyi.

Kompaartinuud bolbol sobiitinuudiiji uridşalan xarax reende ondo ondoo gyrenyydei, anginuudai ba paartin rooliiiji bodolgodoo abxa, daisanai maneevriiji ertenheen şo xaraxa ba tereenei plaanuudiiji sag soonь handaan ze şadaxa, aguu jixe staalinska iskyysstviiji yşee hula dalhan baina.

Kapitaliis oronuudai kommuniistnuud bolbol sobii dai egse erid erjeltenyydte xysed beledxelgyi ba erş baigaa ulasxoorondiin orşombaidalaar diktovaalagdan b temeselei tiime foormonuudiiji yşee şudalaagyi baina. G haa temeselei ene foormonuudiiji şudalan oilgoxo xere kompaartinuud bolbol nelieed jixe xydelmeri jabuulhan geze temdeglexenь zailaşagyi. Internacionaalьna brigaa diiji baiguulhaaraa yzyylhen, delxein kommuniis xyde tuhalamziiji ispaanska arad bobol xezeeşji martaxagyi.

Internacionaalьna brigaadanuudta gansal kommuni baihan bişe, ene xeregei yysxelenь, eneenei organiz tedeende xamaadana. Francuuzska kompaarti bolbol en regte eeriingee ylemze jixe şadabaritai xydelmerileg eeriingee erxim organizaatrnuudiiji tomilon ygehen Enenь xadaa xeden arbaad miangan xynyydiiji tagla graniica dabuulan, dalaiji ba yngerxedee Atlantiiçesk aaniiji dabuulan xajalaxa geeşe xyngenşji bişel yyrg gaa hen.

Byrzyazii xadaa hainduraaraa oşogşodiiji byhel

(Nyxer Manyiilьskiiin doklaadai yrgel 2-doxi niuurta).

*) Yrgelzelel. Exiniinь „B.-M. Ynenei" maartiin 27-noi noomerto.

Byxesojuuzna Kommunils (bolьşeviigyydei) Paartiiin XVIII sjeezd

BK(в)P-iin XVIII sjeezd deere, IKKI-dexi, BK(e) Paartiiin delegaaciin doklaad

Nyxer Manyiilьskiiin doklaadai yrgelzelel

rieeledeg, myrdeze myşxedeg ba syydledeg baigaa, gebeş xynyyd bolbol byxii xaalta booltonuudta zyrin jabaza, xyihesee xyrter sahan sooguur xada uuliin zyrge zamaar hynindee şurgan gardag, minuuta byxende şingexiin ajuul doro, agnuuşadai loodkonuudaar tamaran gardag baigaa. Hain duraaraa francuuzska proletaarinar, pariizska kommunaarnuudai aşanar, italьjaanska emigraantnuud, germaanska antifaşiistnuud, galxamşag mergen—kanaadska modo otoloosod oşodog baiba, poolьsko xydelmerişed oşodog baiba, edenei Dombroovskiin neremzete batalьoon Eebro deerexi dobtolgiin yjedee, pontoonno xyyrgenyydiiji barixiijinь xylieengyigeer, tus myreniiji tamaran garaad, daisanai xysenyydei byşmeg ydxen dunda tyryyleze şuumain orohon baigaa.

Tabin gurban oronuudai kompaartinuud bolbol internacionaalьna brigaadiin zergenyydte tiişe buliaaldan dugtaşaldaza baigaa bişe bişe xynyydei dunda CK-ei çleengyydiiji ba paartiiingaa xytelberilexii aktiiviiji yseen bişeer elьgeehen baina. Endenь, germaanska koncentracioonno laagerьta zoboogdon gemtehen, „Root Froont!" gehen uriaataigaar Palaseetede unahan, germaanska kompaartiiin CK-ei çleen Gaans Baimler metiin iimenyyd xynyyd baihan jym. Endenь, Rakooşiin neremzete batalьooniiji tolgoilon jabaza, pr tiivnigai betoniirovanno foortiiji Уeeskiin dergede atakovaalaza, tereeniiji abaad, eeree batalьoonoigoo komissaartai xamta geroiske yxeleer yxehen vengeerske kommuniist ybegen Xeveeşi tiipiin xynyyd baihan jym. Endenь, angaza xataza baihan bojeecyydte protiivnigai şuurgan mynder homon sooguur uha xyrgeze asaraad, yxelei şarxada dairagdaad baixadaa: „Xerbee nyx. Staalin eneeniimni xaraa haa, dala myriimni aligadaad, xelexe baigaa: Şi bejee hain bariza garaaş, şi—johoor hain nyxer bainaş, Dzoon" geze xelehen, gryzovoi maşiiniin angliiiska şofeer Dzoon tiipiin riadovoi prostoi bojeecyyd baihan jym. **(Nerjeme aplodismeentnyyd).**

Edener jyyn xynyyd geeşeb? Edener partiiina ba partiiina bişe bolьşeviigei dyre şarain tahalaşagyi xubinь geroiizm bolhon staalinska epooxiin xynyyd geeşe. Edener, Xasaan nuurai şadar:—Exe oronoigoo tylee, kommuniizmiin tylee, Staalinai tyleel—gehen uriaataigaar ataakada orozo baihan xynyydtei adli, myn le tiimenyyd staalinska xatuuzalai xynyyd geeşe. **(Sjeezd xyl deere bodozo aplodiirovalana. Duunuud: „Aguujixe Staalin mandag!" „Uraa!" Nerjeme aplodismeentnyyd).**

Internacionaalьna brigaadanuudiiji baiguulga—ene xadaa delxein kommuniis xydeleenei bolbosorozo jirehenei pokazaatelь, ene xadaa Kominteerniin seekcenyydei bolьşeviig xatuuzal, ene xadaa kommuniis kaadrnuudiiji gal soo şalgahan şalgalta myn.

Iigeed, itooguudaa gargaja.

Yngerhen tabanzil soo kommuniis xydeleen bolbol urgaa, byxezee ba erezen zorigzoo. Byxii legaalьna kompaartinuud urgaa ba tedeenei maassa dotorxi vlijaaninь şangadaa. Legaalьna bişeer ylehen paartinuud bolbol eehediingee berxetei temesel soo ynder deede geroiizmiin ba ami bejee xairalxagyi jabadalai zişee oobraz xaruulza, eehediingee zergenyydiiji şineer baiguulza baina. Eehediingee oronoi azabaidalda zarim xeden kompaartinuud serьjoozno politiiçeske faaktoranь mynee boloo, nygeede zarimaniinь bolzo baina. Kommuniis ba sociaal-demokratiiçeska xydelmerişedei xoorondo ba kommuniis ba sociaal-demokratiiçeska paartinuudai aktiivai xoorondo dyteleiselgenь jixedeze baina. Kommuniistnuudta proletaarinuudai naidalganь jixe boloo. Kommuniistnuud bolbol maassanuudai xereglel ba eriltenyydiiji medyylen xaruulza, eehediingee xydelmerişen angiiin ba eehediingee aradai xeleer xeleze yşee hainaar hurahan baina. Kompaartinuudai ideine niagta zagsaalanь şanga bolbo. Araduudiiji, byrzyaazna ba sociaal-demokratiiçeska paartinuudiiji faşiizmda esergyysexe esergyyselei talabarigşad ba kapituliaantnuud bolgon raskooldo oruulhan Miyynxenei ydernyydte, kommuniistnuud bolbol eehediingee politiiçeske ba organizacioonno monoliitnostiiiji zandanь bailgahan ton gansal paarti baigaa hen.

Zygeer, tiibe jaabaşji, kompaartinuudai toogoinь yselte ba maassanuudta tedenei vlijaaniiin yselte bolbol angiiin temeselei xursadalaar ba delgerze baigaa delxein xojordoxi imperialiis daigaar Kominteerniin seekcenyydei urda tabigdahan eriltenyydte zoxildoxogyi baina.

c) Delxein reaakcada esergyy kompaartinuudai, proletariaadai, azalşadai temeselei zam

Faşiizmiin ba tonuulta dainuudai urdahaa esergyy amzaltata temeselei intereesyyd bolbol xeregiiji delxein reaakca xalşanь xytelneb geze azalşadai eehedtee eliryylen gargaza abxiiji ba tereenei kovaarna xara hanal bodolnuudiijinь tahalduulxiin tula **eehediingee** zamiiji xaraalxiiji erine.

Reaakca bolbol jyy xyseze bainab? Tere bolbol Ispaanska respyyblikiiji biasa daraxiiji, germaano-italьjaanska interveentnyydte ba aanglo-francuuzska bankiirnuudta aşagtai zuramuudiiji Ispaanida togtooxiiji xyseze baina; tiigeed hyyleerenь Fraanciiji abza oroxo, radikaalnuudai garaar kommuniis paartiiji soxixo, kommuniistnuud xadaa dainai paarti geeşe gehen skaazkanuudaar ?ize byrzyaziiji ailgaxa, aradai froontiiji halgan duuhaxa, tiin udaanь myn radikaalnuudiiji şyyhejee şaxuulşahan limoon şingieer bog burtagai nyxe uruu şidezerxiood, zasagta jirexe xargiiji, faşiis zaiguulnuudta, neeze ygexiin xyseltei.

Reaakca bolbol Aanglida „miiriiji abaragşad" geeşe geze konservaatornuudai zasagiiji olon zilnyyd soo batazuulxa, leiboriistska liidernyydei garaar aradai froontiin xydeleeji tahalduulxa, angliiiska xydelmerişen angiiiji demoralizovaalxa ba xysiinь buuruulxa xyselentei; AXŞ-da demokratiiçeska xydeleeniiji biasa bazuuxadanь Foordonuudta, Morgaanuudta ba Xeerstnyydte tuhalxa xyselentei.

Reaakca bolbol xydelmerişenei xydeleeniiji butasoxixo, socialiizmiin oroniiji halgan usadxaxiiji xysexe hen baina.

Xydelmerişen angi ba azalşad bolbol jyy xyseneb? Edener bolbol zaabol **ispaanska aradta** eeriingee gerte eertee aşagtai zuramuudaa togtooxo jabadaldanь tuhalxa, ispaanska aradiiji arşalxa ulasxoorondiin arşalalgiiji organizovaalxa, syleete ispaanska aradiiji baxaluurdan bazuuxa jabadal reaakcada haigyi baixaar, iime xydeleeniiji byxii delxeide xygzyylen delgeryylxe xyseltei.

Edener bolbol **Daalьna Vostoogto** Xitadiiji xubaaxa tahalxa jabadaliiji xyylxegyi, eeriingee oronhoo japoonsko bulimtaragşadiiji ylden gargaxadanь xitad aradta tuhalxa xyşeltei; byrzyaazna praviitelьstvonuudiiji japoonsko vojeenşçiniiji demzexejee zogsoxiijinь ba daisanaa ilaxiinь tulada xereglegdexe byxii zyilnyydeer Xitadiiji xangaxiijinь maassanuudai xydeleegeer baatai bolgoxo xyseltei.

Fraancada xydelmerişed bolbol, miyynxenske poliiitika xadaa francuuzska aradiiji germaanska faşiizmiin vassaal bolgoxo jabadalda abaaşana geze ulam ulam etigeze baigaa tariaaşadai ba zize gorodskoi uladuudai guibahan xubiiijinь aradai froontiin tala teeşe şineer tatan abxa xyseltei; aradai froontiiji arşalan jabuulxa tedii bişe, myn faşiis agreessornyydei urda kapituliaacalxa gehen xosoroltiin zamaar jabaxiijişji, bişeniiji xytelxiijişji xysedeggyi baihan tede sloinuudai şçoodoor aradai froontiiji yrgedxexe xyseltei.

Aanglida xydelmerişed bolbol aradai froontiiji baiguulxiin tylee exileed baihan temeselee esestenь xyrgexe, eneegeeree gansaş angliiiska bişe, myn baha delxein reaakcada şiidxexii soxilto ygexe xyseltei; tiixe zuuraa, aradai froontiin tylee temeselei proceess soo angliiiska byrzyaziin faşiis yzeltei elemeentnyydiiji xazuu teeşenь tyrin gargaxa, faşiis agreessornyydte otpoor ygexiin talabarigşadiiji demzexe xyseltei.

AXŞ-da azalşad bolbol demokratiiçeska xydeleeniiji byxezyylxe ba yrgedxexe jabadalaaraa, zasagta reakcioonno faşiis yzeltei elemeentnyydei jirexe jabadalda haad xexe xyseltei.

Germaani, Japoon, Itaaliiin faşiis diktatuurlin oronuudta byxii delxein azalşad bolbol dainda ede oronuudai praviitelьstvonuudai diildexe jabadaliiji tuilaza baina, tedener bolbol faşiis reziimde esergyy neemei maassova temeselei, faşiis zasagiiji unagaaxa jabadalda abaaşaxa temeselei yrgen xargiida garxadanь ede oronuudai araduudta tuhalxa xyselentei, eneendenь ulasxoorondiin xydelmerişen angi ba byxii azalşad şuha miaxaaraa zainteresoovanno baidag. Tedener bolbol finaansova bankroodstviin ojoorgyi nyxen uruu holzoron unaza jabaa Germaani, Itaali ba Japoonoi faşiis praviitelьstvonuudta bejee abaraxiin saxarig xajaza ygexedenь delxein reaakcada haad xexe xyseltei. Tedener bolbol şine şine tonuulta dainuudiiji delgeryylxiinь tulada prodovoolьstvo, serьjoo, rydaa, neeftь g. m. istooçniguudiiji faşiis praviitelьstvonuudta delxein reaakciin olgon ygexe jabadaliiji tabixiiji xysenegyi. Tedener bolbol, xysegyi hula araduudta dobtolon baigaa, galhaa jixeer serьjoozno esergyyselhee aidag faşiis bulimtaragşadta xyngexen „ilaltanuudiiji" tuillaxadanь haad xexe xyseltei.

Tedener bolbol faşiis ekspaansada esergyysexe, araduudiiji seregei bogoolşolgodo oruulxiin oroltonь bolxo, araduudiiji ekonomiiçeska ba politiiçeske darlaxa kabalaada esergyysexe ulasxoorondiin xydelmerişen angiiin, byxii delxein antifaşiis xysenyydei esergyyselgiiji organizovaalxiiji erize baidag baina. Tedener bolbol germaanska faşiizmda esergyy temeselde, Aavstriiin bogoolşologdohon aradai, kabalaada orohon Çeexo-Slovaaki, Veengriiin araduudai, kabalaada oroxiin zanalta doro baihan Rymiiniiin, Jygoslaaviiin araduudai temeselde tuhalxa xyseltei. Tedener bolbol italьjaanska faşiizmda esergyy baihan, bogoolşologdohon abissiinske aradiiji demzexe xyseltei. Tedener bolbol **araduudai froontiiji, faşiis agreessornyydei bloogto esergyysexe ulasxoorondiin esergyyselei froontiiji baiguulxiin tylee temeseze baina.**

Azalşad bolbol sociaal-demokratiiin reakcioonno liidernyydei kapituliaantska poliitikiiji halgaan duuhaxiin tulada, ulasxoorondiin xydelmerişen angiiin jediine froont baiguulxa xyseltei. Iime froont bolbol şaxardan tebdehen, dezorganizoovannostiiin baidalhaa, xydelmerişenei xydeleeniiji faşiizmda esergyy ilalta tyges baildaanuudai xargiida gargaxa baina. Tus froont bolbol millioonuud proletaarinarai eehediingee xysende etigeliiji yrgexe, azalşadai, tariaaşadai, zize gorodskoi uladuudai ton yrgen sloinuudta ene etigel tyryylxe baina. Tus froont bolbol byxii oronuudta faşiis agreesside arad maassanuudai esergyyselgiin xysiiji deeşelyylxe, faşiis diktatuuriiji unagaal ada Germaaniiin, Itaaliiin ba Japoonoi araduudiiji bodxooxo baina. **Ulasxoorondiin xydelmerişenei jediine froontiiji togtoon baiguulga xadaa faşiizmiin ton xynde xyşer diildelge bolxo hen baina.**

Azalşad bolbol soveed xydelmerişen angitai, tyges şadabarita gyrentei ba ilahan socialiizmiin materiaalьna xysetei baihan zebsegte soveed aradtai kapitaliis oronuudai xydelmerişen angiiin jediine froont baiguulxiiji xysedeg baina. Ene froont bolbol miirei bodoto garaanti bolxo baina. Iime froontiin xemxerşegyi şuluun xabsagai myrgeze, delxein reaakca soxojoo hygne tataxa baina.

Kriizisyydeer, xydelmerigyidelgeer, guiranşa xoohorolgoor, faşiis terrooroor, imperialiis dainuudaar hyylşiingee naidabariiji aldaxa xyrteree xyrgegdehen ba soveed aradai ugaa jixe socialiis ilaltanuudaar xydeleende oruulagdahan, kapitaliis oronuudai azalşad bolbol faşiizmgyigeer, kapitaliizmgyigeer azahuuxa xyseltei baina. **Tedener bolbol socialiizmiiji xyseze baina.** Tiin, soxom iime deerehee, hyylşiingee amisxaliiji abza baigaa kapitaliis delxei bolbol xyn dyrsejee aldaza baina. Kapitaliis delxei bolbol bejee faşiizmaar abaran arşalxiiji xyseze baina. Gebeş faşiizm bolbol kapitaliizmiiji yxeleenь abaraxagyi, uşaranь xadaa faşiizm bolbol maassanuudai duragyidelgiiji gynzegiiryylne, ugaa jixe handargaltata xysenei teherelge beledxene. Imperialiis dainuudaar faşiizm bejee abaraxagyi, uşaranь xadaa tereenei imperialiis dainuud bolbol revoliyyciin zangilaa tailladag baina. Delxeiji şineer daxin xubaaxa jabadalaar kapitaliizm bejee abaraxagyi, uşaranь xadaa delxeiji şineer daxin xubaalga bolbol kapitaliis xaaosiiji zybxen le gynzegiiryyldeg baina.

Hyylşiingee amisxaliiji abza baigaa kapitaliis delxei bolbol SSSR-te esergyy kontrrevoliycioonno daigaar bejee abaraxagyi, xarin eeriingee yxeliiji zybxen le tyrgedxexe baina. Aguujixe soveed aradai zebsegte otpoor bolbol azalai byxii delxeiji, xen sylee erxetei baixa, azal xexe, erxim azabaidalaar huuxa, oronoigoo zaviisima bişe baixa erxenyydiiji, faşiizmiin debhen geşxehen, tedeniiji xydelgen bodxoxo baina. Tus otpooronь xadaa yje veekiin zobolongoigoo tylee yhee xariuugaa abxa çaasnai xyrze jiree geze medereze baigaa, delxein bymbersegei byxii zaxa xizaarnuuddaxi proletaarinariiji ba azalşadiiji bodxooxo baina. Tus otpooronь xadaa faşiizmda soveed aradai ygehen otpooroi ugaa jixe xyseer xyxieen hergeegdehen antifaşiis xysenyydei şadal tyges xydeleeniiji delxei deere delgexe baina. Tus otpoor bolbol tere boltor faşiizmtai tulasaldaxahaa zailaza baihan araduudiiji temeselde tylxin oruulxa baina. Tus otpoor bolbol faşiis gyrenyyddexi gartaa zebseg abhan araduudiiji faşiizmda esergyy xaruulan erjeldyylxe baina. Faşiis praviitelьstvonuudta enenь xadaa gansaxan le SSSR-te esergyy dain bolxo bişe, myn baha eeriin araduudta esergyy dain bolxo baina. Soveed aradta, byxii delxein azalşadta, byxii tyryy ba progressiivne xyntyreltende enenь xadaa xyntyreltenei istoorido xezeeşji baigaagyi egeel zybtei, sviaşçeene dain, **„imperialiizmiin zergenyydiiji zadagairuulza ba demoralizovaalza, protiivniguudai tiilde byxeli xede xeden revoliycioonno zangilaanuudiiji zaabol tailaxa"** (Leenin ba Staalin, toom III, niuur 10) johotoi dain bolxo baina.

(*Tygesxelenь manai gazeedei udaadaxi noomerto*).

SSSR-ei TEXNIIÇESKE TUILALTANUUDIIJI YZEXE DEKAADA

Moskvaada gyrenei politexniiçeske myzei bolbol oronoi byxii zygyydhee, şinenyyd maşiinanuudai, priboornuudai modeelьnyyd, barilgiin ba promilşlenne produukciin eldeb janziin obrezeecyydiiji abza baina. Myzei bolbol staalinska xojor tabanzilnyyd soo SSSR-ei amzaltanuudiiji xaruulhan, ede intereesne eksponaaduudtai, azalşadiiji yrgeneer tanilsuulxiin tula „texniiçeske tuilaltanuudiiji yzexe dekaada" organizovaalhan baina.

Myn tereşelen, myzei dotor Soveedyydei Dvoreecei bariigada xanduulagdahan viistavke neegdebe.

Moskvaagaixid bolbol dekaadada jixe intereesee todorxoilono. Hyylei dyrben yderte 20 mianganhaa deeşe xynyyd myzeide orozo xaraa.

CENTRAALЬNA NAUUÇNA KУROORTNO SOVEED

SSSR-ei Narkomzdraavaar yrgelziin centraalьna nauuçna kyroortno soveed baiguulagdahan baina, eneende 61 xynyyd oruulagdaa. Soveedei sostaavta jixe erdemted, inzeneernyyd-gidrogeologuud, sanatoorinuudai vraaçnuud, nauukanuudai Akadeemiiin tyleelegşed, PSBCS, SSSR-ei gosplaan, sojuuzna respyyblikenyydei Narkomzdraavuud oruulagdahan baina.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Veengerske seregyydei dobtolon orolgodo Slovaakiiin esergyyselge

Varşaava, maart 25. (TASS) „Ekspreess" aagenstviin medeesexenь, dobtolon orohon Veengrske seregyydte esergyy Slovaakida vojeenne jabuulganuud bolbol samoliooduud ba taanknuudai xabaadalgataigaar yngergegdebe. Slovaaska samoliooduud bolbol veengrenyydeer okkypiirovalagdahan, Sobraanska kypeelinyyd (Zyyn Slovaaki) geze niutag deegyyr boombonuudiiji xajaba. Aluulagdahan ba şarxatuulagdahan xynyydei toonь xojor talahaa olon baina.

Miniistrnyydei slovaacka soveed bolbol myneederei torşo soo slovaacka territooriiji syleelexe tuxai ylьtimatiivne eriltiiji Veengride bariuulxa hanamzatai baina. Eneende esergyy baibalanь, aagenstvo bişene, slovaaska praviitelьstvo bolbol „Slovaakiin zaviisimo bişe baidalainь garaanti ba sojuuznig" bolxo Germaanida xandaza tuhalamza erixe baina.

Poolьşodo vojeenne beledxelnyyd

Loondon, maart 25. (TASS). „Deili telegraaf ende moorning poostiin" korrespondeentiin medeeselei johoor, Poolьşodo niuusa zarim mobilizaaca yngergegdexe baina. Oirlin sag soo, magad, millioonhoo dooşo bişe xynyyd buu doro duudagdaza bolxo. Ede bygede bolbol aixabtar jixe xursadalnuudai bii boloo haanь jamarş udaazalgyi byxeniitiin mobilizaaciiji yngergexiin tulada xegdeze baina.

Byxii angliiiska xeblel bolbol Bogymiinede (slovaacka—poolьsko xile deere) germaanska seregyydei poolьsko seregyydtei tulaldaan tuxai medeeseliiji toliiobo, ene medeesel tuxai xelexe zuuraa, tulaldaanai rezylьtaad tuxai korrespondeentiin xelexenь, germaanska seregyyd bolbol tyrgeneer otstypaalxa baatai bolhon baina.

KLAIPEEDEDE GERMAANSKA FAŞIISTNUUDAI EZERXELGE

Loondon, maart 25 (TASS). „Deili ekspreessiin" korrespondeentiin medeesexenь, ysgelder neemecyyd bolbol beezencenyydei gyildeeji zogsooxiin tula Klaipeedske ooblastь ba Litvaa xojoroi xoorondoxi xiliiji xaaba.

Neemcenyyd bolbol Klaipeedede 200 broneviiguud ba xeden artilleriiska çaastьnuudiiji zagsaaba. Poortdo 3 eesmincenyyd, 4 traalьşçiguud ba xeden patryylьne syydnenyyd baina. Poortiin kommeerçeske xydelmerinь dyyren dezorganizovaalagdaba.

Ispaanidaxi baidal

Loondon, maart 25. (TASS) Reiterei medeeselei johoor, madriidske „oboroonilin nacionaalьna soveed" geze nerlegdegşiin, Byrgoos oşohon, tyleelegşed bolbol ylьtimaatumtaigaar Madriidte busaza jirebe, tereen soonь Fraanko xadaa 48 çaasai torşo soo Madriidiiji xyyrgyigeer gyised tuşaaxiiji erine. Tereşelen samoliooduud, buu zebseg ba vojeenne snariazeeni bolbol byrgoossko praviitelьstvo geze nerlegdegşiin garta sag darii tuşaagdahan baixa johotoi.

Loondon, maart 25 (TASS). „Deili meiliin" korrespondeentiin medeesexenь, Byrgoosodoxi miateeznigyydei xeblelei bi... roogoi buruuşaabaşji, korrespondeent bolbol madriidske „zasaguud" xadaa Madriidiiji tuşaaxa tuxai soglaşeeni bişe geze medeeji abba. Miateeznigyydei seregyydei tyryyşiin otriaaduud bolbol yderte eseste Madriidte dytelebe... Fraankiin gol xysenyydiin... myneeder goorodto oroxoo bedeze baina.

Zygeer, ede byxii medee... nyyd xadaa mynee deeree la... ta ologdoogyi.

Leebrenei Fraancadaa oşolgo

Loondon, maart 25 (TASS). Reiterei medeesexenь, Francuuzska respyyblikiin prezigeent myneeder Fraancadaa oşoo. Angliiiska koroolь, Çeemberlen ba Galifaaks ge... prezideentiiji xyrgebe.

Zahabari

„B. M. Ynenei" maartiin 27-noi noomerte, xojordoxi niuurai tyryyşiin koloonkiin negedexi aabzacada „Mynee yjiin teemede", ene niuurai gurbadaxi koloonkiin dolood oxi aabzacada „Ispaanida generaalьska", gurbadaxi niuurai tyryyşiin koloonkiin dyrbedexi aabzacada „...regei-texniiçeske bulingi" ba myn ene niuurai gurbadaxi koloonkiin gurbadaxi aabzacada ...„Internacionaal Gyisedxexe" geze zah... unşaxa.

REDAAKC...

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная 19. Телефоны редакции: редактор 2-44 ... секретарь 8-22, с. х. отдел 7-55, промотдел 5-07.

NKMP-iin tipograafi

G'avliit № 64...